

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak

SSN Mirosław Sadowski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi A.W. i O.S.,

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. VI
ACa 1101/23,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 20 stycznia 2026 r.,

**I. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w
Warszawie w sprawie o sygn. akt VI ACa 1101/23 nastąpiła
przewlekłość postępowania;**

**II. przyznaje A.W. i O.S. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego
w Warszawie sumę pieniężną w wysokości po 3000 (trzy tysiące)
złotych za okres od 14 września 2021 r. do 20 stycznia 2026 r.;**

III. oddala skargę w pozostałym zakresie;

**IV. nakazuje zwrócić A.W. i O.S. z rachunku Skarbu Państwa-
Sądu Apelacyjnego w Warszawie kwotę 400 (czterystu) złotych
uiszczoną tytułem opłaty od skargi;**

**V. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w
Warszawie na rzecz A.W. i O.S. po 240 (dwieście czterdzieści)
złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w
spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia
od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem Skarbowi**

**Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do dnia zapłaty
tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu skargowym.**

Paweł Księżak Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 7 października 2025 r. A.W. i O.S. (dalej: „Skarżący”) złożyli skargę na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. VI ACa 1101/23. Skarżący wniesli o:

1. stwierdzenie, że w sprawie o sygn. akt VI ACa 1101/23 zawisłej przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, nastąpiła przewlekłość postępowania,
2. zlecenie Sądowi prowadzącemu postępowanie podjęcie odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, w tym wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej,
3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz: a. powoda A.W. kwoty 5.000 zł, b. powódki O.S. kwoty 5.000 zł.
4. zasądzenie od Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz każdego z powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (po 240 zł).

W uzasadnieniu Skarżący wskazali, że postępowanie w sprawie prowadzonej przez Sąd I instancji rozpoczęło się 14.09.2021 r. (data rejestracji) i zakończyło się w dniu 22.12.2022 r. wydaniem wyroku przez Sąd I instancji.

Pomimo złożenia przez pozwanego, dnia 22.02.2023 r. oraz przez powodów w dniu 08.02.2023 r, apelacji od wyroku wydanego przez Sąd I instancji, w sprawie dotychczas nie doszło do wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej. Akta sprawy wraz z apelacjami wpłynęły do tut. Sądu Apelacyjnego w dniu 20.04.2023 r. a więc prawie 30 miesięcy temu. Odpisy apelacji zostały już doręczone a strony wniosły odpowiedzi na apelacje. W tym stanie rzeczy sprawa dojrzała do rozstrzygnięcia jej na rozprawie. Pomimo złożenia stosownych wniosków oraz ponagieł, do dnia

dzisiejszego Sąd II instancji nie wyznaczył rozprawy w przedmiotowej sprawie. Przedmiot postępowania stanowią roszczenia dot. umowy kredytu indeksowanego kursem waluty obcej (CHF).

Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie pismem z dnia 12 listopada 2025 r. zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi, przedstawił okoliczności prowadzonego postępowania sądowego, którego dotyczy przedmiotowa skarga na przewlekłość.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t. j. Dz.U. 2023, poz. 1725; dalej – ustawa lub ustawa o skardze na przewlekłość), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Artykuł 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania doprecyzowuje, że przy badaniu tego, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. Judykatura Sądu Najwyższego stoi na stanowisku, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r.,

III SPP 13/06; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 19 października 2017 r., III SPP 42/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18, z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18, z 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Ten utrwalony standard orzecniczy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Sąd Najwyższy zwracał jednak uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki ETPC: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka - orzecznictwo, *Tom I - Prawo do rzetelnego procesu sądowego*, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam

orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w pierwszej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe.

W realiach niniejszej sprawy wskazać należy, iż sprawa została zainicjowana pozwem z dnia 14 września 2021 roku. W dniu 22 grudnia 2022 roku zapadł wyrok przed Sądem pierwszej instancji. Akta sprawy zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 20 kwietnia 2023 r. wraz z apelacjami obu stron. Tego dnia sprawa została zarejestrowana w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie w systemie SLPS. Został wówczas wylosowany sędzia referent. W dniu 21 kwietnia 2023 r. sprawę wpisano do repertorium ACa oraz zarządzono zawiadomić strony o składzie wyznaczonym do rozpoznania apelacji.

W okresie od 6 września 2023 r. do 22 listopada 2023 r. akta sprawy wypożyczono do Sadu Okręgowego w Warszawie celem rozpoznania wniosku o nadanie klauzuli wykonalności. Pismem z dnia 21 maja 2024 r. poinformowano pełnomocnika powodów, że zgodnie z treścią § 79 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości dnia 18 czerwca 2019 r., Regulamin urzędowania sądów powszechnych sprawy rozpoznawane są zgodnie z kolejnością wpływu, zaś niniejsza sprawa nie zalicza się do kategorii spraw pilnych, co powodowałaby konieczność jej priorytetowego rozpoznania. W odpowiedzi na pismo powodów z

dnia 21 maja 2024 r. ponownie poinformowano o kolejności rozpoznawania spraw i braku podstaw do rozpoznania niniejszej sprawy poza kolejnością. Kolejna informacja o tej samej treści wysłano pismem z dnia 23 lipca 2024 r. W okresie od 29 lipca 2024 r. do 14 sierpnia 2024 r. akta wypożyczono do Sądu Okręgowego w Warszawie zgodnie z wnioskiem. Zarządzeniem z dnia 5 lutego 2025 roku podjęto czynności nadające bieg obu apelacjom. W dniu 22 kwietnia 2025 r. wpłynęła odpowiedź powodów na apelację pozwanego. Zarządzeniem z dnia 12 maja 2025 r. zarządzono doręczyć odpis apelacji powodów pełnomocnikowi pozwanego oraz poinformowano strony o składzie wylosowanym do rozpoznania sprawy. Odpowiedź na apelację, powodów wpłynęła do akt 5 czerwca 2025 r. Zarządzeniem z dnia 16 października 2025 roku wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na 9 lutego 2026 roku, o czym zawiadomiono pełnomocników stron.

Odnosząc powyższe do zarzutów skarżącej dot. przewlekłości postępowania w niniejszej sprawie, podkreślenia wymaga, że dla stwierdzenia czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy, uwzględniając jej charakter, stopień faktycznej i prawnej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Ustalenie zaistnienia przewlekłości postępowania nie jest zależne jedynie od upływu czasu i subiektywnych odczuć skarżącej, a jest wypadkową czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami przewidującymi prowadzenie określonych procedur.

Powyższe ustalenia przesądzają o zasadności skargi i skutkują przyjęciem, że w zaskarżonym postępowaniu zaszła przewlekłość procedowania.

Postępowanie apelacyjne trwa ponad 32 miesiące (od 20 kwietnia 2023. r. do chwili obecnej).

Uwypuklenia wymaga również, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że znaczny wpływ spraw i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06).

Obciążenie pracą, liczba spraw oraz stan kadry orzeczniczej co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2022 r., I NSP 204/22).

Zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy. W okolicznościach badanej sprawy, Sąd Najwyższy za zbędne uznał wydanie zalecenia Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie wyznaczenia terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie, gdyż z akt sprawy wynika, iż wyznaczono rozprawę apelacyjną na dzień 9 lutego 2026 r.

Uwzględniając skargę, wobec sformułowania przez skarżących stosownego żądania, Sąd Najwyższy miał obowiązek przyznać od Skarbu Państwa sumę pieniężną, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość. Z uwagi na powyższe, skoro postępowanie sądowe w niniejszej sprawie rozpoczęło się we wrześniu 2021 r. i trwa nadal, Sąd Najwyższy przyznał skarżącym sumę pieniężną w wysokości po 3.000 zł za okres od 14 września 2021 r. do 20 stycznia 2026 r. Tym samym dalej idące żądania skargi w tym zakresie, tj. ponad kwoty 3000,00 zł, należało oddalić jako pozbawione usprawiedliwionych podstaw (zob. art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość). Ponadto nakazano zwrócić Skarżącym kwotę 400 złotych uiszczoną na rachunek Skarbu Państwa- Sądu Apelacyjnego w Warszawie tytułem opłaty od skargi oraz przyznano od Skarbu Państwa – Sądowi Apelacyjnego w Warszawie na rzecz Skarżących po 240 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem Skarbowi Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

Paweł Księżak Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

[r.g.]